Public Disclosure Authorized

Public Disclosure Authorized

ក្របខណ្ឌគោលនយោបាយសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច

ខ្លឹមសារសង្ខេប

សេចក្តីផ្តើម

1. **គោលបំណងនៃការអភិវឌ្ឍគម្រោង** (PDO) គឺដើម្បីបង្កើនលទ្ធភាពទទួលបានការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត និងលើកកម្ពស់គុណភាពសេវាកម្មអនាម័យនៅក្នុងទីក្រុង ឬតំបន់មួយចំនួន។
2. **សមាសភាគគម្រោង៖** គម្រោងនេះនឹងមានសមាសភាគសំខាន់ៗពីរ គឺសមាសភាគទី១ សម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតនៅក្រុងសែនមនោរម្យនៃខេត្តមណ្ឌលគិរី ទីរួមស្រុកស្នោង និងស្រុកភ្នំព្រឹក រីឯសមាសភាគទី២ សម្រាប់លើកកម្ពស់អនាម័យខេត្តនៅខេត្តសៀមរាប និងនៅតំបន់ផ្សេងៗទៀត។
3. **ក្របខណ្ឌផែនការសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច៖** គោលនយោបាយប្រតិបត្តិការរបស់ធនាគារពិភពលោក 4.10 ស្តីពីជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវបានយកមកអនុវត្តសម្រាប់គម្រោងនេះដោយសារតែមានជនជាតិដើមភាគតិចរស់នៅក្នុងតំបន់អនុវត្តគម្រោង។ ដោយអនុលោមតាម OP 4.10 និងនៅដំណាក់កាលមុនពេលវាយតម្លៃគម្រោង ក្របខណ្ឌផែនការសម្រាប់ជនជនជាតិដើមភាគតិច (IPPF) ត្រូវបានរៀបចំ ជំនួសឱ្យផែនការអភិវឌ្ឍន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដោយសារទីតាំងជាក់លាក់នៃការវិនិយោគគម្រោងអាចមានផលបះពាល់ ឬផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ផ្ទាល់សម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច មិនទាន់បានកំណត់នៅឡើយ។ ទីតាំងជាក់លាក់ទាំងនេះនឹងកំណត់នៅដំណាក់កាលអនុវត្តគម្រោង។ ក្របខណ្ឌផែនការជនជាតិដើមភាគតិចបង្ហាញពីអ្វីដែលតម្រូវឱ្យមាននៅក្នុង OP 4.10 ទាក់ទងនឹងការរៀបចំផែនការជនជាតិដើមភាគតិច ក៏ដូចជាធានាឱ្យមានការពិគ្រោះយោបល់ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ និងប្រកបដោយខ្លឹមសារត្រឹមត្រូវជាមួយជនជាតិដើមភាគតិចលើមូលដ្ឋាននៃការពិគ្រោះយោបល់ដោយសេរី ដោយជូនដំណឹងជាមុន (FPIC) ដែលទាក់ទាញអោយមានការគាំទ្រពីសហគមន៍យ៉ាងទូលំទូលាយចំពោះអន្តរាគមន៍របស់គម្រោង។ ពួកគេនឹងមានឱកាសទទួលបាននូវអត្ថប្រយោជន៍របស់គម្រោងព្រមជាមួយនឹងការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដែលអាចកើតមាន។ IPPF នឹងបង្កើតជាមូលដ្ឋានមួយសម្រាប់ការអនុវត្តគម្រោង និងសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃអំពីរបៀបដែលគម្រោងដោះស្រាយបញ្ហាជាមួយជនជាតិដើមភាគតិច។ នៅដំណាក់កាលអនុវត្តគម្រោង ផែនការជនជាតិដើមភាគតិច (IPP) នឹងត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយផ្អែកលើ IPPF បន្ទាប់ពីមានការបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ពីទីតាំងវិនិយោគដែលទំនងជាមានផលប៉ះពាល់ ឬផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ផ្ទាល់សម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច។

សាវតារ និងក្របខណ្ឌគោលនយោបាយ

4. **តើជនជាតិដើមជានរណា៖** នៅក្នុងច្បាប់ និងគោលនយោបាយនានា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានចែងជនជាតិដើមថាជា "ជនជាតិដើមភាគតិច"។ ជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវបានគេស្គាល់ដាច់ដោយឡែកពី

ក្រុមជនជាតិនានា ដូចជា ជនជាតិឡាវ ដែលរស់នៅភាគឦសាន្តនៃប្រទេសកម្ពុជា ជាទូទៅមិនត្រូវបានចាត់ទុកថាជា "ជនជាតិដើម" នោះទេ រីឯជនជាតិចាម ឬជនជាតិវៀតណាម ក៏មិនត្រូវបានចាត់ទុកថាជាជនជាតិដើមដែរ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ទស្សនៈអំពីជនជាតិដើមភាគតិចពុំមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ឡើយ ហើយជនជាតិខ្មែរ (ក្រុមជនជាតិភាគច្រើន) រស់នៅក្នុងតំបន់មួយចំនួនមានចរិតលក្ខណៈជាច្រើនជាជនជាតិដើមភាគតិច។ ទាក់ទងទៅនឹងគោលនយោបាយរបស់ធនាគារពិភពលោកស្តីពីជនជាតិដើមភាគតិច អ្នកទាំងនោះត្រូវបានចាត់ទុកថាជាអ្នកដែលមានចរិតលក្ខណៈដូចខាងក្រោម៖

(ក) ការកំណត់អត្តសញ្ញាណកម្មដោយខ្លួនឯងថាជាសមាជិកនៃ ក្រុមវប្បធម៌ជនជាតិដើមភាគតិចដោយឡែកណាមួយ ហើយអត្តសញ្ញាណនេះត្រូវបានទទួលស្គាល់ពីអ្នកដទៃ។

(ខ) មានការផ្សារភ្ជាប់ជាសមូហភាពទៅនឹងទីជម្រកច្បាស់លាស់តាមភូមិសាស្ត្រ ឬដែនដីដូនតានៅក្នុងតំបន់អនុវត្តគម្រោង និងចំពោះធនធានធម្មជាតិនៅក្នុងទីជម្រក និងដែនដីទាំងនេះ

(គ) ស្ថាប័នវប្បធ៌មប្រពៃណី សេដ្ឋកិច្ច សង្គម ឬនយោបាយ ដែលដាច់ដោយឡែកពីអ្នកមានប្រៀបផ្នែកសង្គម និងវប្បធម៌ និង

(ឃ) ភាសាជនជាតិដើម ដែលច្រើនតែខុសពីភាសាផ្លូវការរបស់ប្រទេស ឬតំបន់។

5. **ក្រុមជនជាតិដើមភាគតិច:** ប្រជាជនកម្ពុជាមានចំនួន 13,7 លាននាក់ ក្នុងនោះជនជាតិខ្មែរចំនួន 90-95 ភាគរយ។ ចំនួន 5-10 ភាគរយផ្សេងទៀត រួមមាន ជនជាតិភាគតិចនានា ដូចជា ចាមមូស្លីម ចិន និងវៀតណាម និងជនជាតិភាគតិចចំនួនដប់ប្រាំពីរក៏ត្រូវបានគេហៅថា "ខ្មែរលើ" ឬ "កុលសម្ព័ន្ធភ្នំ" ជាជនជាតិមិនមែនខ្មែរ។ ក្រុមទាំងនេះត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថាមានចំនួនប្រហែល 120.000 នាក់ និងមានចំនួនប្រមាណជា 1% នៃចំនួនប្រជាជនកម្ពុជាសរុប។ ក្រុមជនជាតិដើមភាគតិចចំនួនទាំងដប់ប្រាំពីរដែលមានចាប់ពី 300 នាក់ទៅ 19000 នាក់ រួមមាន ព្នង គួយ មិល ក្រោល ថ្មូន ខោញ ទំពួន ចារ៉ាយ គ្រឹង ការវែត ស្អូច លុន កាចក់ ព្រៅ សួយ(សាអុង) ស្ទៀង និង ការវេត និងក្រុមជនជាតិភាគតិចដទៃទៀត គឺវៀតណាម ឡាវ និងខ្មែរអុិស្លាម[1]។ ក្រុមជនជាតិដើមភាគតិចភាគច្រើននៅនៅខេត្តរតនគិរី (67,9 ភាគរយ) និងមណ្ឌលគិរី (59,3 ភាគរយ) ។ ស្ទឹងត្រែង និងក្រចេះក៏មានអត្រាខ្ពស់នៃក្រុមជនជាតិដើមភាគតិចរស់នៅផងដែរ។

គោលនយោបាយ ច្បាប់ វិធាន និងបទប្បញ្ញត្តិរបស់ប្រទេសកម្ពុជាអនុវត្តចំពោះជនជាតិដើមភាគតិច

6. **គោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអភិវឌ្ឍន៍ជនជាតិដើមភាគតិច៖** គោលនយោបាយនេះត្រូវបានអនុម័តដោយទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីនៅថ្ងៃទី២៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៩ និងដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយ

[1] *ផ្លូវទៅកេយុត្តិធម៌: ការទទួលបានយុត្តិធម៌ដោយផ្តោតលើស្ត្រីក្រីក្រនិងជនជាតិដើមភាគតិចក្រសួងយុត្តិធម៌ យូអិនឌីភី ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ 2005 ទំព័រ 59 ។*

របស់រាជរដ្ឋាភិបាលទាក់ទងនឹងជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងវិស័យវប្បធម៌ អប់រំបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ សុខភាព បរិស្ថាន ដីធ្លី កសិកម្ម ធនធានទឹក ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ យុត្តិធម៌ ទេសចរណ៍ និងឧស្សាហកម្មរ៉ែ និងថាមពល។ រួមជាមួយច្បាប់ភូមិបាល (ឆ្នាំ ២០០១) គោលនយោបាយនេះផ្តល់នូវការទទួលស្គាល់ចំពោះសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិចចំពោះ ដី ប្រពៃណី វប្បធម៌ និងទំនៀមទម្លាប់។

7. **គោលនយោបាយស្តីពីការចុះបញ្ជី និងសិទ្ធិប្រើប្រាស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច** នៅប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានអនុម័តដោយទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីនៅថ្ងៃទី២៤ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៩ និងអនុក្រឹត្យស្តីពីនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជីដីធ្លីរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវបានចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃទី០៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៩ ដោយ នាយករដ្ឋមន្ត្រី។ គោលនយោបាយនេះជាមូលដ្ឋាននៃការទទួលស្គាល់នៅក្នុងច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១ នូវសិទ្ធិរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងការកាន់កាប់ និងប្រើប្រាស់ដីជាកម្មសិទ្ធិជាសមូហភាពរបស់ពួកគេ។

8. **រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា (ឆ្នាំ ១៩៩៣)**: មាត្រា ៣១.២ ចែងថា "ពលរដ្ឋខ្មែរមានសិទ្ធិស្មើគ្នាចំពោះច្បាប់ និងមានសិទ្ធិ សេរីភាព និងករណីយកិច្ចដូចៗគ្នា ដោយមិនគិតពីពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា ជំនឿ សាសនា ទំនោរផ្នែកនយោបាយ កំណើតប្រភពដើម ស្ថានភាពសង្គម ធនធាន និងស្ថានភាពឯទៀតឡើយ "។ ជនជាតិដើមភាគតិចគឺជាពលរដ្ឋកម្ពុជា។

9. **ច្បាប់ភូមិបាលឆ្នាំ ២០០១** ទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាជាម្ចាស់អចលនវត្ថុ ជាដីរបស់ពួកគេ ដែលមានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិសមូហភាព។ មាត្រា ២៣ នៅក្នុងច្បាប់កំណត់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចជា៖

- ក្រុមមនុស្សដែលបង្ហាញពីឯកភាពជាតិពិន្ទុ សង្គម វប្បធម៌ និងសេដ្ឋកិច្ច
- អ្នករស់នៅបែបប្រពៃណី និង
- អ្នកដាំដុះលើដីដែលពួកគេកាន់កាប់តាមទំនៀមទម្លាប់នៃការប្រើប្រាស់ជាសមូហភាព

10. **ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើឆ្នាំ ២០០២** (មាត្រា ១១ ១៥ ១៦ ៤០) ធានានិងទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងការបន្តការប្រើប្រាស់ និងចូលទៅកាន់តំបន់ព្រៃមួយចំនួនដែលក្រុមទាំងនេះប្រើប្រាស់តាមបែបប្រពៃណី និងការអនុវត្តរបៀបរស់នៅរបស់ពួកគេក្នុងការអាស្រ័យផលពីព្រៃឈើ។

<u>កិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធដែលកម្ពុជាបានចូលរួម</u>

11. យោងតាមវេទិកាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា ប្រទេសកម្ពុជា គឺជាហត្ថលេខីលើឧបករណ៍

អន្តរជាតិមួយចំនួនដែលការពារសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច[2] ក៏ដូចជាអនុសញ្ញាស្តីពី ជីវៈចម្រុះ (១៩៩២) ដែលទទួលស្គាល់តួនាទីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងការការពារជីវចម្រុះ។ នៅឆ្នាំ១៩៩២ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានផ្តល់សច្ចាប័នលើកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពី សិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និង វប្បធម៌។ ការណ៍នេះរួមបញ្ចូលទាំងសិទ្ធិក្នុងការអនុវត្តវប្បធម៌ជាក់លាក់ និងសិទ្ធិទទួលបានមធ្យោបាយចិញ្ចឹមជីវិត។ **សេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច** ត្រូវបានអនុម័តដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិនៅ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០០៧។ ប្រទេសជាច្រើនក្នុងពិភពលោក រួមទាំងប្រទេសកម្ពុជាផងដែរ បានបោះឆ្នោតគាំទ្រសេចក្តីប្រកាសដែលមិនជាប់កាតព្វកិច្ច។ **អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីការលុបបំបាត់រាល់ទម្រង់នៃការរើសអើងពូជសាសន៍ (ICERD)** មាត្រា៥ ធានានូវភាពស្មើគ្នា និងគ្មានការរើសអើងសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សិទ្ធិសង្គម និងសិទ្ធិវប្បធម៌ ជាពិសេសសិទ្ធិទទួលការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាល។

គោលនយោបាយប្រតិបត្តិការរបស់ធនាគារពិភពលោក: ជនជាតិដើមភាគតិច (OP 4.10)

12. គោលនយោបាយប្រតិបត្តិការរបស់ធនាគារពិភពលោក ៤.១០ (ជនជាតិដើមភាគតិច) តម្រូវឱ្យមានវិធានការណ៍កសាងផែនការពិសេស ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍របស់ជនជាតិដើមភាគតិចដែលមានអត្តសញ្ញាណសង្គម និងវប្បធម៌ខុសគ្នាពីអត្តសញ្ញាណសង្គម និងវប្បធម៌របស់សង្គមភាគច្រើនដែលអាចធ្វើឱ្យពួកគេងាយរងគ្រោះក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍។ បុរេលក្ខខណ្ឌមួយសម្រាប់ការអនុម័តគម្រោង OP 4.10 តម្រូវឱ្យអ្នកខ្ចីធ្វើការពិគ្រោះយោបល់ដោយសេរី និងផ្តល់ដំណឹងជាមុន ដល់ជនជនជាតិដើមភាគតិចដែលអាចរងផលប៉ះពាល់ និងបង្កើតលំនាំនៃការគាំទ្រសហគមន៍ទូលំទូលាយសម្រាប់គម្រោង និងគោលបំណងរបស់គម្រោងនេះ។ ជាការសំខាន់ណាស់ក្នុងការកត់សម្គាល់ថា OP 4.10 សំដៅដល់ក្រុមសង្គម និងសហគមន៍នានា ពោលគឺពុំមែនសំដៅដល់បុគ្គលឡើយ។

ការវិភាគអំពីគម្លាត/ភាពខុសគ្នា

13. ទោះបីជាប្រទេសកម្ពុជាមានគោលនយោបាយដែលទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចចំពោះវប្បធម៌ ការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ សុខភាព បរិស្ថាន ដីធ្លី កសិកម្មធនធានទឹក ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ យុត្តិធម៌ ទេសចរណ៍ និងឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពលក្តី គេឃើញក្រឹត្យ អនុក្រឹត្យ ឬនីតិវិធីតិចតួចប៉ុណ្ណោះដែលគាំពារ ឬការពារផលប្រយោជន៍ជាពិសេសរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច។ ជាទូទៅពួកគេត្រូវបានគេចាត់ទុកដូចពលរដ្ឋខ្មែរដែរ។ ករណីលើកលែងនោះគឺច្បាប់ភូមិបាលរបស់កម្ពុជាបានទទួល

---

[2] រួមមាន កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សិទ្ធសង្គម និងសិទ្ធិវប្បធម៌ (ICESCR) កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ (ICCPR) សេចក្តីប្រកាសរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច និងជាទូទៅគឺសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស។

ស្គាល់សិទ្ធិរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាក្នុងការមានកម្មសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុដែលជាកម្មសិទ្ធិដីធ្លីរបស់ពួកគេ។ ជាក់ស្តែង នីតិវិធីដើម្បីចុះបញ្ជីសមូហភាពត្រូវចំណាយពេលយ៉ាងយូរ ហើយមានសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចតិចតួចប៉ុណ្ណោះ (ប្រហែល ៥) បានទទួលប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិសមូហភាពចាប់តាំងពីច្បាប់ភូមិបាលបានអនុម័តក្នុងឆ្នាំ២០០១មក។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ ច្បាប់ព្រៃឈើ ក៏ធានា និងទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងការបន្តការប្រើប្រាស់ និងការចូលទៅកាន់តំបន់ព្រៃឈើមួយចំនួនដែលពួកគេប្រើប្រាស់ និងអនុវត្តតាមបែបប្រពៃណី។ ពុំនោះសោត ភាពខុសគ្នាចម្បងរវាងកិច្ចតម្រូវរបស់ធនាគារពិភពលោក និងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាជាប់ទាក់ទងនឹងអវត្តមាន នៃក្រឹត្យ ឬនីតិវិធីនិយាមប្រតិបត្តិជាក់លាក់តាមវិស័យ។ ចំណុចនេះផ្ទុយគ្នាពីគោលនយោបាយរបស់ធនាគារពិភពលោកដែលទាមទារឱ្យមាននីតិវិធី និងផែនការលម្អិត ដើម្បីការពារជនជាតិដើមភាគតិច។ ហេតុដូច្នេះ IPPF នឹងត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាន OP 4.10 របស់ធនាគារពិភពលោក ដោយពិចារណាលើគោលនយោបាយ និងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធរបស់ប្រទេសកម្ពុជា។ យន្តការច្បាស់លាស់ សម្រាប់ការពិគ្រោះយោបល់ដោយសេរី និងផ្តល់ដំណឹងជាមុន ដើម្បីស្វែងរកការគាំទ្រយ៉ាងទូលំទូលាយចំពោះសកម្មភាពគម្រោងពីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច នឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ក្នុងអំឡុងពេលអនុវត្ត។ ក្នុងអំឡុងពេលនៃការអនុវត្ត យន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងសារទុក្ខ នឹងត្រូវបង្កើតឡើងដើម្បីឱ្យជនជាតិដើមភាគតិចអាចបញ្ចេញមតិតាមរយៈបណ្តឹងតវ៉ា ឬការផ្តល់យោបល់ចំពោះគម្រោងនេះ។

បញ្ហាសំខាន់ៗ និងផលប៉ះពាល់ដែលអាចកើតមានក្នុងបញ្ហាជនជាតិដើមភាគតិច

<u>ការពិនិត្យមើលវត្តមាននៃជនជាតិដើមភាគតិច និងការពិគ្រោះយោបល់បឋម</u>

14. ការចុះពិនិត្យដល់ទីកន្លែង និងការស្រាវជ្រាវឯកសារដោយអ្នកឯកទេសផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍សង្គមរបស់ធនាគារពិភពលោកនៅ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៨ បានរកឃើញថាជនជាតិដើមភាគតិច ភាគច្រើនមានវត្តមាននៅក្នុងខេត្តរតនគិរី មណ្ឌលគិរី ស្ទឹងត្រែង និងខេត្តក្រចេះ (ភាគឦសាននៃប្រទេសកម្ពុជា)។ ក្រុមជនជាតិភាគតិចតូចៗផ្សេងទៀតកំពុងរស់នៅក្នុងខេត្តព្រះវិហារ(គួយ) ខេត្តកំពង់ស្ពឺ(សូយ) ព្រះសីហនុ(ស្អូច) ខេត្តកំពង់ចាម(ស្ទៀង)ខេត្តកំពង់ធំ(គួយ) ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ(គួយ) ខេត្តឧត្តរមានជ័យ(ចម្រុះ)។ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចទាំងអស់មានទីតាំងស្ថិតនៅតំបន់ដាច់ស្រយាលនៃខេត្តដែលពិបាកទៅដល់(គ្មានផ្លូវល្អ) ហើយមិនសូវមានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។ នៅខេត្តមណ្ឌលគិរី ការសម្ភាសន៍ពីផ្ទះមួយទៅផ្ទះមួយដែលបានធ្វើឡើងដោយអង្គភាពទឹកស្អាតខេត្តបញ្ជាក់ថា ជនជាតិដើមភាគតិច ភាគច្រើនគ្មានការផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត និងបានបង្ហាញពីឆន្ទៈរបស់ពួកគេក្នុងការប្រើប្រាស់ទឹកស្អាត។

លទ្ធផលបឋមនៃការវាយតម្លៃសង្គម

15. នៅដំណាក់កាលទី១ នៃគម្រោង ទោះបីជាបណ្តាញតភ្ជាប់ទឹកនៅក្នុងក្រុងសែនមនោរម្យនឹងមិនទៅដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចក៏ដោយ ជនជាតិដើមភាគតិចមួយចំនួនកំពុងរស់នៅតាមបណ្តោយផ្លូវបច្ចុប្បន្នដែលនឹងមានការពង្រីកបណ្តាញទឹកស្អាត។ ដំណាក់កាលទី២ នៃគម្រោង ការសិក្សាគ្រោងប្លង់លម្អិតស្តីពីបណ្តាញទឹកស្អាតដែលមានទីតាំងដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចនឹងធ្វើឡើងក្នុងដំណាក់កាលអនុវត្តគម្រោង។ ជារួម WaSSIP មានអត្ថប្រយោជន៍ដល់សង្គម។ សមាសភាគអនុគម្រោងត្រូវបានគេរំពឹងថានឹងប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាសាមញ្ញ សមស្រប និងចំណាយតិចដែលមិនបង្កផលវិបាកច្រើនដល់សង្គមនោះទេ។ ការផ្តល់ទឹកស្អាតដែលមានសុវត្ថិភាពត្រូវបានរំពឹងថានឹងផ្តល់ផលវិជ្ជមានយ៉ាងច្រើនលើការកែលំអជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានបណ្តោះអាសន្នមួយចំនួនតូចចំពោះបរិស្ថាអាចកើតមានបណ្តាលមកពីសកម្មភាពសាងសង់។ ផលប៉ះពាល់ទាំងនេះអាចគ្រប់គ្រងបានយ៉ាងងាយដោយវិធានការកាត់បន្ថយស្តង់ដារសំណង់ស៊ីវិល ដូចជាការដាក់កម្រិតកំណត់លើម៉ោងធ្វើការ ការគ្រប់គ្រងធូលី តាមរយៈការស្រោចទឹក និងការគ្រប់គ្រងការហូរច្រោះនិងកំណកដី។

យន្តការចាត់ចែងអនុវត្ត ត្រួតពិនិត្យ សារទុក្ខ និងរាយការណ៍

ការចាត់ចែងអនុវត្ត

16. ការអនុវត្ត IPPF នឹងអនុវត្តន៍តាមការរៀបចំអនុវត្តន៍គម្រោង។ ក្រសួងឧស្សាហកម្ម និងសិប្បកម្ម នឹងបង្កើតអង្គភាពគ្រប់គ្រងសមាសភាគ១ (CMU-1) សម្រាប់សមាសភាគទី១ ។ CMU-1 ដឹកនាំការអនុវត្តគម្រោងប្រចាំថ្ងៃ ទទួលបន្ទុកលើការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ និងលទ្ធកម្ម ពិនិត្យតាមដាន វឌ្ឍនភាពគម្រោង និងធ្វើការត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ ធានានូវការអនុលោមជាមួយការការពារសង្គម និងបរិស្ថានរបស់គម្រោង រៀបចំរបាយការណ៍គម្រោងត្រួតពិនិត្យសំណង់ស៊ីវិល សម្របសម្រួលនិងប្រមូលទិន្នន័យពីក្រសួងពាក់ព័ន្ធទាក់ទងនឹងសមាសភាគទី១ នៃគម្រោង។

17. **មន្ត្រីសម្របសម្រួលពីររូប** ត្រូវបានតែងតាំងដោយ ក្រសួងឧស្សាហកម្ម និងសិប្បកម្ម (MIH) ដើម្បីទទួលខុសត្រូវលើការអនុវត្ត IPPF ដែលបានអនុម័ត និងIPP ដែលអាចមាន។ ការទទួលខុសត្រូវរួមមានជាអាទិ៍ (ក)-សកម្មភាពអនុវត្តទៅតាម IPPF ហើយធានាថាជនជាតិដើមភាគតិច និងជនងាយរងគ្រោះទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីគម្រោង (ខ)-រៀបចំកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈ និងការវាយតម្លៃសង្គមនៅក្នុងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ដើម្បីកំណត់តម្រូវការសម្រាប់តំបន់អនុវត្តន៍គម្រោងជាក់លាក់ ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដែលអាចកើតមានបណ្តាលមកពីការអនុវត្តគម្រោងជាក់លាក់

នៅតាមតំបន់ និងអន្តរាគមន៍ដែលអាចមានចំពោះគម្រោង (គ)-ការរៀបចំកំណត់ហេតុនៃកិច្ចប្រជុំដោយរៀបរាប់លម្អិតអំពីការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន បញ្ហាពិភាក្សា បញ្ហាកង្វល់ ដែលលើកឡើងដោយជនជាតិដើមភាគតិច និងអន្តរាគមន៍របស់គម្រោង និង (ឃ)-ធ្វើការពិគ្រោះយោបល់ និងការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពចំពោះការវាយតម្លៃសង្គម និងការធ្វើរបាយការណ៍។ លទ្ធផលនឹងត្រូវសង្ខេបនៅក្នុងរបាយការណ៍មួយហើយត្រូវបានបញ្ជូនទៅ CMU-1 ដែលនឹងចងក្រងរបាយការណ៍ រួចបញ្ជូនទៅធនាគារពិភពលោក។

18. **អង្គភាពទឹកស្អាតថ្នាក់ខេត្ត**គឺជាការិយាល័យថ្នាក់ក្រោមជាតិរបស់ MIH ដែលជាទំនាក់ទំនងរវាង MIH និងសហគមន៍/អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន។

19. **ទីប្រឹក្សាសុវត្ថិភាពសង្គម** នឹងត្រូវបានជ្រើសរើសដើម្បីគាំទ្រដល់មន្ត្រីបង្គោលរបស់គម្រោងក្នុងការធានាឱ្យមានការវាយតម្លៃសង្គម រួមជាមួយដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ដោយសេរី និងដែលមានការផ្តល់ដំណឹងជាមុន ហើយដែលផែនការជនជាតិដើមភាគតិចត្រូវបានរៀបចំ និងអនុវត្តន៍។

<u>ការតាមដាន ការចងក្រងឯកសារ និងការផ្សព្វផ្សាយ</u>

20. ដោយវិសាលភាព នៃសំណង់ស៊ីវិលដែលត្រូវអនុវត្តន៍នៅតាមផ្លូវដែលមានស្រាប់ក្រោមគម្រោងនេះមានទំហំតូច ហើយការជ្រើសរើសការវិនិយោគជាអាទិភាព ដែលមានការចូលរួម និងការពិគ្រោះយោបល់ដែលបានចែងនៅក្នុងក្របខណ្ឌនេះ គេមិនរំពឹងថានឹងមានផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានធំដុំមកលើដីធ្លី និងធនធានរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចឡើយ។ ដូច្នេះគម្រោងនេះ នឹងពង្រឹងសមត្ថភាពក្នុងការតាមដាន និងដោះស្រាយបញ្ហារបស់សហគមន៍មូលដ្ឋានដោយខ្លួនឯង រួមទាំងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច។ ការតាមដាន និងវាយតម្លៃដោយមានការចូលរួម នឹងត្រូវអនុវត្តក្នុងកំឡុងពេលអនុវត្តគម្រោង ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យ ប្រជាពលរដ្ឋដែលរងផលប៉ះពាល់វាយតម្លៃប្រសិទ្ធភាពរបស់គម្រោង និងកំណត់វិធានការនានាដើម្បីពង្រីកអត្ថប្រយោជន៍វិជ្ជមាន និងដោះស្រាយផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន។ ការណ៍នេះនឹងមានទម្រង់ជាការប្រជុំទៀងទាត់ (ប្រចាំត្រីមាស/ប្រចាំខែ) រវាងសហគមន៍អ្នកម៉ៅការ និងនាយកដ្ឋានតបណ្តាញទឹក ដែលជួយសម្រួលដោយការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយប្រព័ន្ធការពារសង្គម ឬជាមួយមន្ត្រីសម្របសម្រួល។ ម្យ៉ាងទៀតថាតើទំនាស់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងក្រុមជនជាតិភាគតិចបានកើតឡើងត្រូវបានដោះស្រាយដោយអនុលោមតាមឯកសារនេះនឹងត្រូវបានតាមដាន និងរាយការណ៍ដោយមន្ត្រីសម្របសម្រួល/ទីប្រឹក្សាសុវត្ថិភាពសង្គមដែរឬយ៉ាងណា។ CMU-1 តាមរយៈមន្ត្រីបង្គោលរបស់ខ្លួននឹងធ្វើការតាមដាន និងវាយតម្លៃផ្ទៃក្នុងទៀងទាត់លើ IPPF/IPP រួមទាំងការពិនិត្យឡើងវិញនូវរបាយការណ៍វឌ្ឍនភាពប្រចាំខែដែលបានបញ្ជូនដោយវិស្វករការដ្ឋាន។

យន្តការតម្លាភាព និងបណ្តឹងសារទុក្ខ

21. គោលនយោបាយជនជាតិដើមភាគតិចរបស់ធនាគារពិភពលោក តម្រូវឱ្យគម្រោង បង្កើតយន្តការសម្រាប់ដោះស្រាយបណ្តឹងសារទុក្ខដើម្បីធានាឲ្យមានការពេញចិត្តរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចចំពោះការអនុវត្តសកម្មភាពពាក់ព័ន្ធនឹង IPPF និងផ្តល់ឱ្យជនជាតិដើមភាគតិចនូវនិតិវិធីស្របច្បាប់សម្រាប់ការតាមដាន និងរាយការណ៍អំពីការអនុវត្តសកម្មភាពពាក់ព័ន្ធនឹង IPPF។ ជាក់ស្តែងគោលបំណងនៃយន្តការបណ្តឹងសារទុក្ខនេះគឺដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យជនជាតិដើមភាគតិច និងអ្នកដែលគិតថាពួកគេទទួលរងផលប៉ះពាល់ ក្នុងការស្វែងរកដំណោះស្រាយជាទីពេញចិត្តចំពោះបណ្តឹងសារទុក្ខដែលពួកគេអាចមាន ទាក់ទងនឹងលទ្ធកម្មដីធ្លី ការកំហិតលើធនធាន ឬអន្តរាគមន៍ផ្សេងទៀតរបស់គម្រោង។

22. នៅពេលចាប់ផ្តើមអនុវត្តគម្រោង គណៈកម្មការដោះស្រាយបណ្តឹងសារទុក្ខនឹងត្រូវបង្កើតឡើងនៅថ្នាក់ឃុំសង្កាត់ ស្រុក និងខេត្ត លើរចនាសម្ព័ន្ធដែលមានស្រាប់ ដែលរួមមាន នាយកដ្ឋានដែលពាក់ព័ន្ធ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល អង្គការសហគមន៍ តំណាងស្ត្រី និងជនជាតិដើមភាគតិច ប្រសិនបើមាន។ នៅតាមភូមិ យន្តការបណ្តឹងសារទុក្ខដែលមានស្រាប់ដែលត្រូវដឹកនាំដោយមេដឹកនាំចាស់ទុំ និង/ឬ មេដឹកនាំសាសនា និងមេកុលសម្ព័ន្ធដែលមួយផ្នែកធំសហគមន៍មូលដ្ឋានអាចទទួលយកបាន ហើយនឹងត្រូវពង្រឹងជាដំណោះស្រាយបណ្តឹងសារទុក្ខកម្រិតទីមួយ។ ការរៀបចំនេះជួយធានាថាប្រព័ន្ធមួយត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីជួយដោះស្រាយបណ្តឹងសារទុក្ខ ឬដោះស្រាយពាក្យបណ្តឹងដែលអាចកើតឡើងបន្ទាប់ពីមានអន្តរាគមន៍របស់គម្រោង។ យន្តការបណ្តឹងសារទុក្ខនឹងត្រូវអនុវត្តចំពោះបុគ្គល ឬក្រុមដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ ឬដោយប្រយោលពីគម្រោង ក៏ដូចជាអ្នកដែលមានផលប្រយោជន៍នៅក្នុងគម្រោង និង/ឬមានលទ្ធភាពធ្វើឱ្យមានឥទ្ធិពលចំពោះលទ្ធផលរបស់គម្រោងទាំងវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាន។ គម្រោងនេះនឹងផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាល និងការគាំទ្រដើម្បីពង្រឹងរចនាសម្ព័ន្ធដែលមានស្រាប់សំដៅដោះស្រាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងដោះស្រាយរួមគ្នាជាមួយបណ្តឹងសារទុក្ខដែល PAPs អាចលើកឡើងក្នុងកំឡុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងបន្ទាប់ពីការអនុវត្តសកម្មភាពពាក់ព័ន្ធនឹងជនជាតិដើមភាគតិច។

ការកសាងសមត្ថភាព

23. ការវាយតម្លៃតម្រូវការការបណ្តុះបណ្តាល (TNA) នឹងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីរៀបចំឯកសារបណ្តុះបណ្តាលពាក់ព័ន្ធនឹងតម្រូវការនោះ។ TNA នឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណោម PMT រហូតដល់ SSC និងសហគមន៍។ ការបណ្តុះបណ្តាលនឹងគ្របដណ្តប់លើគោលនយោបាយការពារ និងអនុលោមភាពចំនួនបី ពោលគឺបរិស្ថាន ការតាំងទីលំនៅដោយបង្ខំ និងជនជាតិដើមភាគតិច។ ជាមួយការបណ្តុះបណ្តាល IPPF/IPP ជាក់លាក់រួមមាន៖ (ក)-ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃ OP 4.10 របស់ធនាគារពិភពលោក និងច្បាប់ ព្រមទាំងបទ

ប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធរបស់កម្ពុជា (ខ)-មាតិកា និងបញ្ហាអនុវត្តន៍ IPPF/IPP (គ)-ការរៀបចំស្ថាប័នសម្រាប់ការអនុវត្តគម្រោង រួមមាន តួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវ (ឃ)-របៀបពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈដោយប្រើវិធីសាស្ត្រពិគ្រោះយោបល់ដោយសេរី និងផ្តល់ដំណឹងជាមុន (ង)-នីតិវិធីដោះស្រាយបញ្ហា និងបណ្តឹងសារទុក្ខ និង(ច)-ការតម្រូវឱ្យមានការតាមដាន និងការរាយការណ៍។

ថវិកា

24. ថវិកាសំរាប់ការអនុវត្ត IPPF គឺជាផ្នែកមួយនៃថវិកាគម្រោង។ ថវិកានេះត្រូវបានប្រើដើម្បីគ្របដណ្តប់លើការចំណាយប្រាក់ឧបត្ថម្ភបុគ្គលិកគម្រោង និងចំណាយលើទីប្រឹក្សាបច្ចេកទេសក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍អនុលោមភាពរួមមាន៖ របាយការណ៍ត្រួតពិនិត្យនិងតាមដាន ការប្រមូលទិន្នន័យ និងការរៀបចំ IPP ជាដើម។ ខាងក្រោមនេះគឺជាការប៉ាន់ស្មានថវិកាត្រួសៗសម្រាប់ការអនុវត្ត IPPF។ ថវិកាសម្រាប់អនុវត្ត IPP មិនស្ថិតនៅក្នុងការប៉ាន់ស្មាននេះទេ។ សន្មតថា IPPF តម្រូវឱ្យបុគ្គលិកគម្រោងបំពេញការងាររយៈពេល 10ថ្ងៃ ក្នុងតំបន់គោលដៅមួយ រីឯទីប្រឹក្សាបច្ចេកទេសត្រូវធ្វើការ ៥ថ្ងៃនៅសែនមនោរម្យ បូកនឹងការធ្វើដំណើរ ៥ថ្ងៃ។ ចំនួនទឹកប្រាក់សរុបនឹងត្រូវបានប្រើសម្រាប់ការប្រមូលទិន្នន័យ និងការចំណាយផ្សេងទៀត។ **ថវិកាសរុបសម្រាប់ការអនុវត្ត IPPF ត្រូវបានប៉ាន់ប្រមាណថាមានចំនួន ៤,៥០០ ដុល្លាអាមេរិក។**